Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Voortgangsrapportage Vierde Convenant **Preventie Gehoorschade** Versterkte Muziek 2025

RIVM-rapport 2025-0107
M. Gommer | N. Post | C. van den Brink

Voortgangsrapportage Vierde Convenant Preventie Gehoorschade Versterkte Muziek 2025

RIVM-rapport 2025-0107

Colofon

© RIVM 2025
Delen uit deze publicatie mogen worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

DOI 10.21945/RIVM-2025-0107

M. Gommer (auteur), RIVM
N. Post (auteur), RIVM
C. van den Brink (auteur), RIVM

Contact:
Martin Gommer
Centrum Volksgezondheid, Zorg & Maatschappij
monitorvcpg@rivm.nl

Dit onderzoek werd verricht in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Dit is een uitgave van:
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
Nederland
www.rivm.nl

Publiekssamenvatting

Voortgangsrapportage Vierde Convenant Preventie Gehoorschade Versterkte Muziek 2025

In december 2023 hebben 12 partijen afspraken gemaakt om samen schade aan het gehoor te voorkomen bij bezoekers en werknemers van muziekactiviteiten. Dit heet het Vierde Convenant Preventie Gehoorschade Versterkte Muziek, dat geldt van 2024 tot en met 2027. Het RIVM rapporteert in deze jaren hoe het gaat met de afspraken en de doelen. In deze eerste rapportage, over 2024, heeft het RIVM op een rij gezet wat de partijen met de afspraken hebben gedaan en hoe ze daarbij hebben samengewerkt.

De afspraken gaan over maximale geluidniveaus, geluidsmetingen, gehoorbescherming, voorlichting, deskundigheid van werknemers en onderzoek. Aan het convenant nemen partijen deel die betrokken zijn bij activiteiten met versterkte muziek. Niet alleen popconcerten en muziekevenementen, maar ook bioscopen, cafés, discotheken, studentenverenigingen, schoolfeesten en fitnessclubs.

Een van de afspraken is dat de partijen zich houden aan maximale geluidniveaus. Voor volwassenen mag in een kwartier het geluid gemiddeld niet harder zijn dan 103 decibel. Onder de 18 jaar is dat lager. Dit betekent dat geluidsmetingen nodig zijn. Een andere afspraak is dat de partijen bezoekers van muziekactiviteiten stimuleren om oordoppen te dragen. Ook moeten bezoekers ze op de locaties kunnen kopen. Medewerkers hebben een voorbeeldfunctie door zelf ook oordoppen te dragen.

De rapportage laat zien dat er veel is gebeurd, maar niet duidelijk is of dat genoeg is. Zo wordt het geluid van versterkte muziek al vaak gemeten, maar niet altijd. Ook worden metingen niet altijd doorgegeven aan de organisatie die ze verzamelt (SKEN). De beschikbare geluidsmetingen laten zien dat het geluid meestal onder de maximale niveaus blijft. Verder zijn er verschillende vormen van voorlichting over gehoorbescherming. Daar is bijvoorbeeld aandacht voor bij de kaartverkoop van popconcerten en evenementen, en op posters op de locaties.

De afspraken zijn nu nog weinig concreet en onder andere daardoor niet goed te meten. Het RIVM stelt voor om samen met de 12 partijen na te denken hoe dit kan worden verbeterd. Bijvoorbeeld met kwalitatief onderzoek of een lerende evaluatie.

Kernwoorden: convenant, gehoorschade, versterkte muziek, geluidniveaus, preventie, onderzoek, voorlichting, gehoorbescherming

Synopsis

Progress report on the fourth covenant for prevention of hearing loss due to amplified music 2025

In December 2023, 12 parties agreed to work together to prevent hearing loss among visitors and workers at music events. This was laid down in the fourth covenant for prevention of hearing loss due to amplified music, effective from 2024 to 2027. RIVM is tasked with reporting on the progress of the covenant and the objectives during this period. In this first report, which covers 2024, RIVM has set out what the parties have done under the covenant and how they have worked together.

The covenant covers maximum noise levels, noise measurements, ear protection, information provision, raising awareness among employees, and research. The signatories to the covenant are parties involved in events involving amplified music. That covers not only pop concerts and other music events, but also cinemas, pubs, nightclubs, student associations, school parties and sports clubs.

One of the agreements under the covenant is that the parties will comply with maximum noise levels. For adults, noise should not exceed an average of 103 dB in any 15-minute period. This is lower for under-18s. Noise measurements are required to monitor this. It was also been agreed that the parties will encourage those attending music events to wear earplugs. Visitors must be able to buy these at the venues. Employees will be expected to set an example by wearing earplugs themselves.

The report shows that much has been done, but whether this is enough is not yet clear. Amplified noise levels are already frequently measured, but not always. Nor are the measurements always passed on to the organisation responsible for collecting them (Stichting Kwaliteit Evenementen Nederland, or SKEN). The currently available noise measurements show that noise levels are generally below the maximum. Furthermore, there are various types of information on ear protection available. This information is provided at ticket outlets for pop concerts and events, on posters at the venues etc.

Not all agreements are sufficiently specific yet, as a result of which – among other things – they do not lend themselves well to monitoring. RIVM proposes working with the 12 parties on ways of improving this. This could take the form of qualitative research or an reflexive evaluation, for example.

Keywords: covenant, hearing loss, amplified music, noise levels, prevention, research, information provision, ear protection

Inhoudsopgave

Samenvatting — 9

1 Inleiding — 13

2 Methode — 17

3 Samenwerking — 19
3.1 Bevindingen — 20

4 Geluidniveau en geluidsmeting — 23
4.1 Algemene doelstellingen opgenomen in het vierde convenant — 23
4.2 Bevindingen op basis van de door de convenantpartijen verstrekte informatie — 24
4.3 Reflectie in relatie tot de doelstellingen — 26

5 Gehoorbescherming — 29
5.1 Algemene doelstellingen opgenomen in het vierde convenant — 29
5.2 Bevindingen op basis van de door de convenantpartijen verstrekte informatie — 29
5.3 Reflectie in relatie tot de doelstellingen — 30

6 Voorlichting aan bezoekers — 31
6.1 Algemene doelstellingen opgenomen in het vierde convenant — 31
6.2 Bevindingen op basis van de door de convenantpartijen verstrekte informatie — 31
6.3 Reflectie in relatie tot de doelstellingen — 32

7 Deskundigheidsbevordering — 33
7.1 Algemene doelstellingen opgenomen in het vierde convenant — 33
7.2 Bevindingen op basis van de door de convenantpartijen verstrekte informatie — 33
7.3 Reflectie in relatie tot de doelstellingen — 34

8 Kennis en Onderzoek — 35
8.1 Algemene doelstellingen opgenomen in het vierde convenant — 35
8.2 Groslijst onderzoeksagenda — 35
8.3 Bevindingen op basis van de door de convenantpartijen verstrekte informatie — 35
8.4 Reflectie in relatie tot de doelstellingen — 36

9 Beschouwing — 39
9.1 Reflectie op het Vierde Convenant Preventie Gehoorschade Versterkte Muziek — 39
9.2 Reflectie op de rapportage — 40

Dankwoord — 43

Literatuur — 45

Bijlage 1 Rollen partijen — 47

Samenvatting

H1 Inleiding

Op 6 december 2023 is het Vierde Convenant Preventie Gehoorschade Versterkte Muziek ondertekend door 12 partijen[1]. Het doel van het convenant is om bij te dragen aan de preventie van gehoorschade, door bezoekers en werknemers van muziekactiviteiten op een voor het gehoor zo veilig mogelijke manier van de muziek te laten genieten. Het convenant is afgesloten voor een periode van vier jaar en bouwt voort op de inzet en opgedane ervaringen in voorafgaande convenanten. De partijen die deelnemen aan het vierde convenant hebben zich verbonden aan de doelstellingen van het convenant op het gebied van 1. geluidniveaus, 2. geluidsmetingen, 3. gehoorbescherming, 4. voorlichting aan bezoekers, 5. deskundigheidsbevordering van werknemers, en 6. kennis en onderzoek. In het convenant zijn afspraken gemaakt over de *inzet* van partijen om de risico's op gehoorschade door versterkte muziek te verkleinen (*inspanningsverplichtingen)*. Het convenant kent geen *resultaatverplichtingen* voor het daadwerkelijk voorkómen van eventuele gehoorschade. Het RIVM is gevraagd een rapportage te maken over de voortgang van de afspraken die de convenantpartijen hebben gemaakt op deze gebieden.

H2 Methode

Om zicht te krijgen op de voortgang, heeft het RIVM kennismakings-gesprekken gevoerd met de contactpersonen/vertegenwoordigers van de convenantpartijen, waarna een vragenlijst is uitgezet onder deze contactpersonen. De partijen is gevraagd waar ze trots op zijn en hoe ze de samenwerking binnen het convenant ervaren. Daarnaast zijn vragen gesteld over de afspraken die per partij in het convenant zijn gemaakt voor de zes gebieden. Hierbij lag de focus op het jaar 2024. Elf van de twaalf partijen hebben de vragenlijst ingevuld. De resultaten van de vragenlijst zijn aangevuld met informatie uit andere rapportages. Geregistreerde geluidniveaus komen uit een rapportage van SKEN[2] met gegevens over 2024. VeiligheidNL heeft resultaten uit de campagne I Love My Ears verzameld en gedeeld met het RIVM.

H3 Samenwerking

Het samenwerken binnen het convenant gebeurt op verschillende manieren. De convenantpartijen komen twee keer per jaar fysiek bij elkaar en er zijn twee werkgroepen. Eén werkgroep richt zich op de meer "technische" onderwerpen van het convenant (geluidniveaus, geluidsmetingen en onderzoek) en de andere werkgroep op de communicatieve kant (deskundigheidsbevordering, voorlichting en

[1] Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Vereniging van Evenementenmakers (VVEM), Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals (VNPF), Koninklijke Horeca Nederland (KHN), Landelijke Kamer van Verenigingen (LKvV), NL Actief, Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters (NVBF), DeBesteSchool (DBS, voorheen DeBesteSchoolfeesten.nl), Vereniging voor Podiumtechnologie (VPT), Overleg Scholing Arbeidsmarkt Theatertechniek (OSAT), VeiligheidNL kenniscentrum letselpreventie en GGD GHOR Nederland.

[2] SKEN staat voor Stichting Kwaliteit Evenementen Nederland en is een door VWS aangewezen partij die geluidsmetingen bij muziekactiviteiten registreert.

gehoorbescherming). Over het algemeen zijn de partijen positief over de samenwerking. Zo worden de bijeenkomsten goed bezocht en ervaren de partijen een gezamenlijk doel en een gezamenlijke missie. Ze zijn daarnaast trots op de bewustwording bij hun leden over de bijdrage die zij kunnen leveren aan de preventie van gehoorschade. Wel ervaren partijen een hoge tijdsdruk en beperkte capaciteit om te werken aan de doelstellingen.

H4 Geluidniveau en geluidsmeting

Wat betreft maximale geluidniveaus zijn afspraken gemaakt in het convenant; deze zijn voor jongeren onder de 18 jaar gedifferentieerd naar leeftijdsgroep. Convenantpartijen moeten ernaar streven het afgesproken maximum geluidniveau zo min mogelijk te benaderen. Ook hebben de partijen afgesproken dat er geluidsmetingen moeten plaatsvinden. Alle acht partijen die actief zijn in het aanbieden van versterkte muziek zetten zich in om de geluidniveaus onder de maximale waarden te houden. Dat gebeurt door het uitvoeren van geluidsmetingen, het delen van geluidsmetingen met SKEN en het stimuleren van het gebruik van limiters om het geluidniveau te beperken. De gegevens van SKEN laten zien dat ruim 95% van de gemeten muziekactiviteiten in 2024 binnen de normen van het convenant is gebleven. Het aanleveren van de geluidsmetingen gebeurt echter op vrijwillige basis. Onbekend is voor welk deel van de muziekactiviteiten geluidsmetingen worden geregistreerd en hoe representatief ze zijn.

H5 Gehoorbescherming

In het convenant is afgesproken dat partijen het aanbieden en dragen van gehoorbescherming door bezoekers faciliteren en stimuleren. Voor medewerkers valt het dragen van gehoorbescherming onder de Arbowetgeving.

VVEM en VNPF faciliteren hun leden bij de inkoop van kwalitatief goede gehoorbescherming. DBS is van plan de mogelijkheid aan te bieden om betaalbare oordoppen op locatie aan te schaffen. De koepels van de bioscopen en fitnesscentra voeren er geen actie op. Volgens de NVBF (koepel van bioscopen) is er op basis van geluidsmetingen geen reden om gehoorbescherming aan te bieden. NL Actief (koepel van fitnesscentra) laat het nemen van maatregelen over aan hun leden. Voor de horeca geldt dat in 2024 de Alcoholwet is aangepast waardoor het wettelijk mogelijk is gemaakt om oordoppen te verkopen in horecagelegenheden. VeiligheidNL levert informatie over oordoppenleveranciers op hun website en heeft campagnes voorbereid waarin aandacht wordt gevraagd voor het meenemen en dragen van oordoppen door bezoekers.

Op basis van de resultaten valt weinig te zeggen over de uiteindelijke beschikbaarheid en vindbaarheid van oordoppen op locaties of bij het aankoopproces van een toegangskaartje voor een evenement.

H6 Voorlichting aan bezoekers

Volgens het convenant werken de partijen aan de bewustwording van bezoekers en geven ze voorlichting over handelingsopties zoals het

dragen van gehoorbescherming. Voor branchepartijen geldt dat de voorlichting aan bezoekers met name via hun leden en niet via henzelf verloopt. Wel attenderen de branchepartijen hun leden via eigen communicatiekanalen op beschikbare informatie.

H7 Deskundigheidsbevordering

Binnen het convenant is afgesproken dat de betrokken professionals bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van het convenant. Dat betekent dat zij bewust moeten worden gemaakt van het belang van het uitvoeren van muziekactiviteiten op een voor het gehoor zo veilig mogelijke manier. Vijf van de acht partijen die zich bezighouden met versterkte muziek, geven aan relevante informatie over geluid en preventie van gehoorschade te delen met hun werknemers en/of achterban/leden. Sommige partijen betrekken de achterban bij de onderzoeksagenda (zie H8). Een drietal partijen geeft opleidingen of trainingen in het kader van deskundigheidsbevordering. VeiligheidNL heeft in samenspraak met meerdere partijen e-learning modules ontwikkeld. Hoewel nagenoeg alle partijen aan deskundigheidsbevordering doen, is er geen zicht op wat er in de praktijk mee wordt gedaan. VeiligheidNL inventariseert de behoeften en randvoorwaarden voor verdere deskundigheidsbevordering bij de partijen.

H8 Kennis en onderzoek

Het convenant beschrijft dat partijen actuele kennislacunes en onderzoeksvragen in kaart brengen en dat zij concrete onderzoeksvoorstellen opstellen en uitvoeren. Een groslijst met kennislacunes en onderzoeksvragen was bij aanvang van het convenant al opgesteld. Een werkgroep bestaande uit acht convenantpartijen heeft uit deze groslijst een selectie gemaakt van de meest relevante onderwerpen. Die gaan onder andere over differentiatie van het beheersen en meten van geluidniveaus. Daarnaast is er aandacht voor de beleving van verschillende geluidniveaus door bezoekers en voor gedrag van bezoekers en professionals ten aanzien van risico’s op gehoorschade. De resultaten van de onderzoeken zijn nog niet bekend.

H9 Beschouwing

De convenantpartijen geven met het uitvoeren van allerlei activiteiten blijk van hun inspanningen om bezoekers en werknemers van muziekactiviteiten op een voor het gehoor zo veilig mogelijke manier van de muziek te laten genieten. Op basis van de verkregen informatie is het echter lastig om te bepalen of er voldoende voortgang is. Voor een volgende rapportage zou een uitvraag onder leden van de partijen informatie kunnen opleveren over hoe de afspraken in de praktijk worden gebracht. Een andere mogelijkheid is om samen met convenantpartijen via interviews en focusgroepen te reflecteren op de gemaakte afspraken in het convenant; werken deze en dragen ze bij aan de doelstellingen? Een lerende evaluatie, waarmee met de partijen wordt gezocht naar een passende manier om in kaart te brengen hoe het gaat met het convenant en of er voldoende voortgang is, is ook een optie.

1 Inleiding

Context

Op 6 december 2023 is het Vierde Convenant Preventie Gehoorschade Versterkte Muziek ondertekend door twaalf partijen[3]. Het convenant is afgesloten voor een periode van vier jaar en bouwt voort op de inzet en opgedane ervaringen in voorafgaande convenanten (zie tekstbox). Het doel van het convenant is om bij te dragen aan de preventie van gehoorschade door bezoekers en werknemers van muziekactiviteiten op een voor het gehoor zo veilig mogelijke manier van de muziek te laten genieten. Al vanaf het eerste convenant is het ook voor andere partijen mogelijk om zich bij het convenant aan te sluiten, onder voorwaarde dat zij de volledige inhoud van het convenant aanvaarden. Vanaf het Derde convenant (ondertekend op 5 december 2018) is het aantal convenantpartijen uitgebreid met andere relevante partijen en/of brancheorganisaties.
De partijen die deelnemen aan het Vierde Convenant hebben zich verbonden aan doelstellingen van het convenant op het gebied van:

- geluidniveaus,
- geluidsmetingen,
- gehoorbescherming,
- voorlichting aan bezoekers,
- deskundigheidsbevordering van werknemers, en
- kennis en onderzoek.

Deze zes gebieden komen grotendeels overeen met de aanbevelingen die de WHO begin 2022 deed voor de aanpak van gehoorschade op locaties en evenementen (WHO, 2022). Mede op basis van het rapport van de WHO, heeft de Gezondheidsraad eind 2022 op verzoek van het ministerie van VWS een advies uitgebracht over een kader voor prioritering van maatregelen ter preventie van gehoorschade (Gezondheidsraad, 2022). Daarin werd aanbevolen prioriteit te geven aan het verlagen van het maximale geluidniveau en het dragen van gehoorbescherming. Ook adviseerde de Gezondheidsraad het convenant uit te breiden met andere partijen (waaronder brancheorganisaties voor cafés, restaurants, clubs en sportlocaties).

De zes bovengenoemde gebieden zijn in de praktijk niet altijd voor alle partijen van toepassing (zie ook bijlage 1 ‘Rollen partijen’). Mede hierom zijn de afspraken die de convenantpartijen zijn aangegaan, voor iedere partij afzonderlijk vastgelegd in zogenaamde appendices. In het convenant zijn afspraken gemaakt over de inzet van partijen om de risico’s op gehoorschade door versterkte muziek te verkleinen (inspanningsverplichtingen). Het convenant kent geen resultaatverplichtingen voor het daadwerkelijk voorkómen van eventuele gehoorschade. Gehoorschade door hard geluid ontstaat namelijk vaak

[3] Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Vereniging van Evenementenmakers (VVEM), Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals (VNPF), Koninklijke Horeca Nederland (KHN), Landelijke Kamer van Verenigingen (LKvV), NL Actief, Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters (NVBF), DeBesteSchool (DBS; voorheen DeBesteSchoolfeesten.nl), Vereniging voor Podiumtechnologie (VPT), Overleg Scholing Arbeidsmarkt Theatertechniek (OSAT), VeiligheidNL kenniscentrum letselpreventie en GGD GHOR Nederland.

door een opeenstapeling (cumulatie) van blootstelling aan verschillende bronnen. Het is niet mogelijk om de directe relatie tussen een afzonderlijke maatregel en het risico op gehoorschade te meten. Het risico op gehoorschade neemt af met elke maatregel die bijdraagt aan het verlagen van de cumulatieve blootstelling (Gezondheidsraad, 2022).

In Nederland is geen landelijke wet- of regelgeving die voorziet in de bescherming van het gehoor van bezoekers van uitgaansgelegenheden met versterkte muziek. Er is wel sprake van aanpalende wet- en regelgeving gericht op de bescherming van het gehoor van werknemers tegen lawaai op de werkvloer (Arbowetgeving). Daarnaast voorziet de Omgevingswet in regelgeving op het gebied van geluidniveaus/ geluidshinder in de directe omgeving van uitgaansgelegenheden met versterkte muziek. Voor de bescherming van het gehoor van bezoekers van muzieklocaties heeft de overheid met het convenant gekozen voor zelfregulering (Gezondheidsraad, 2022).

Ontwikkeling Convenant Preventie Gehoorschade Versterkte Muziek

In februari 2014 is het Eerste Convenant Preventie Gehoorschade Versterkte Muziek afgesloten door drie partijen: de staatssecretaris van VWS, de Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals (VNPF) en de Vereniging van Evenementen Makers (VVEM).

In 2016 is dit convenant met twee jaar verlengd (tweede convenant). Zowel het eerste als het tweede convenant had als doel om de bezoekers van de bij de VNPF en VVEM aangesloten muzieklocaties/leden op een voor het gehoor veilige manier van de muziek te kunnen laten genieten. Hiertoe is gekozen voor maatregelen op het gebied van geluidslimitering, geluidsmeting en gehoorbescherming.

Het derde convenant stamt uit december 2018. Het aantal convenantpartijen werd daarbij uitgebreid met De Landelijke Kamer van Verenigingen (LKvV), NL Actief, De Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters (NVBF), Verantwoorde Feesten, VeiligheidNL en GGD GHOR Nederland. Ook zijn de gebieden waarop activiteiten worden ontplooid, uitgebreid met communicatie en bewustwording, en kennis en onderzoek. Het doel van het derde convenant werd enigszins bijgesteld: bezoekers van de bij de partijen aangesloten locaties met versterkte muziek op een voor het gehoor zo veilig mogelijke manier van de muziek te kunnen laten genieten. In 2022 hebben Overleg Scholing Arbeidsmarkt Theatertechniek (OSAT) en DeBesteSchoolfeesten.nl zich aangesloten bij het convenant. DeBesteSchoolfeesten.nl is enkele jaren geleden overgegaan in DeBesteSchool. Verantwoorde Feesten heeft in 2022 het convenant verlaten en is gestopt als gevolg van ingezette coronamaatregelen (VeiligheidNL, 2022).

Op 6 december 2023 is het vierde convenant ondertekend. Twee nieuwe partijen hebben zich daarbij aangesloten: Koninklijke Horeca Nederland (KHN) en Vereniging voor Podiumtechnologie (VPT). Als doel van het vierde convenant werd gesteld niet alleen bezoekers, maar ook

werknemers op een voor het gehoor zo veilig mogelijke manier van de muziek te laten genieten.

Voortgangsrapportage

In het convenant is afgesproken dat jaarlijks een tussenevaluatie plaatsvindt om de samenwerking tussen de partijen verder te stimuleren en bij te sturen waar nodig. Het RIVM is gevraagd om hiervoor een voortgangsrapportage op te stellen. Het doel van deze rapportage is inzicht geven in de voortgang van de afspraken uit de appendices voor de zes gebieden van het convenant en in de ervaren samenwerking tussen de convenantpartijen. Daarnaast wordt gerapporteerd over geregistreerde geluidniveaus, onderzoeksresultaten afkomstig uit de campagne I Love My Ears (onder andere eindejaarsmeting ILME; zie tekstbox) en resultaten van overige binnen het convenant uitgevoerde onderzoeken.

I Love my Ears (ILME)

I Love My Ears is een voorlichtingscampagne voor bezoekers aan locaties met versterkte muziek en professionals die daar werken. Het richt zich op preventie van gehoorschade, onder andere door het vergroten van de bewustwording van bezoekers over de effecten van blootstelling aan geluid en het stimuleren van gebruik van gehoorbescherming. Voor professionals biedt ILME deskundigheidsbevordering, zoals e-learning modules over het meten van geluid, het ontstaan van gehoorschade en wat je daar als professional tegen kan doen. Daarnaast voorziet ILME in communicatiemateriaal dat door muzieklocaties kan worden ingezet om bezoekers te informeren. VeiligheidNL coördineert deze campagne.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staat beschreven hoe de informatie en gegevens voor dit voortgangsrapport zijn opgehaald bij de convenantpartijen. Hoofdstuk 3 beschrijft de samenwerking van de convenantpartners en hoe deze door de partners wordt ervaren. Vervolgens wordt in de hoofdstukken 4 tot en met 8 gerapporteerd over de zes gebieden waarop het convenant actief is. De gebieden ‘geluidniveau’ en ‘geluidsmeting’ zijn samengenomen vanwege de verwevenheid van deze twee gebieden. De afzonderlijke hoofdstukken beginnen met het benoemen van de door het convenant geformuleerde doelstellingen. Daarna volgen de bevindingen van het RIVM op basis van de door de convenantpartijen aangereikte informatie, met een focus op de activiteiten in 2024 (het eerste jaar van het vierde convenant). Ieder hoofdstuk eindigt met een reflectie op de bevindingen in relatie tot de doelstellingen. Tot slot volgt in hoofdstuk 9 een beschouwing, waarbij zowel wordt gereflecteerd op (de voortgang van) het vierde convenant als op de rapportage hierover.

2 Methode

Kennismakingsgesprekken

In november en december 2024 en januari 2025 heeft het RIVM individuele kennismakingsgesprekken gevoerd met de contactpersonen van alle twaalf convenantpartijen. In deze gesprekken is gesproken over de reden van deelname aan het convenant, de rol van de partij binnen het convenant, de ervaren samenwerking met andere convenantpartijen en wat het convenant de partij heeft gebracht. Verder is gesproken over wat de rapportage door het RIVM zou kunnen en moeten brengen, en welke gegevens de partijen hiervoor konden aanleveren. Het kennismakingsgesprek was informeel en maakt geen deel uit van de officiële gegevensuitvraag.

Online vragenlijst

Voor rapportage over de voortgang van de afspraken uit de appendices van het vierde convenant en hoe de partijen de samenwerking ervaren, heeft het RIVM zelf gegevens verzameld. Hiertoe heeft het RIVM op 28 februari 2025 een vragenlijst verstuurd naar alle convenantpartijen. De partijen werd gevraagd om de vragen in de vragenlijst te beantwoorden over het jaar 2024.

In de vragenlijst werden enkele algemene vragen gesteld. Allereerst werd de partijen gevraagd waar ze trots op waren, zowel met het oog op wat de partij zelf heeft bereikt, als op wat gezamenlijk binnen het convenant is bereikt. Vervolgens werd gevraagd om (praktijk)voorbeelden te noemen, waar andere partijen iets aan kunnen hebben. De algemene vragen werden afgesloten met de vragen hoe de samenwerking binnen het convenant werd ervaren en wat de partij graag wilde bereiken in 2025.

Na het algemene deel volgden vragen over de afspraken die in de appendices van het vierde convenant zijn opgenomen voor de zes gebieden: geluidniveaus, geluidsmetingen, gehoorbescherming, voorlichting aan de bezoekers, deskundigheidsbevordering van werknemers, en kennis en onderzoek. De rollen van de convenantpartijen binnen (en buiten) het convenant verschillen. Hierdoor verschillen ook de inspanningsverplichtingen die door de afzonderlijke partijen per onderwerp zijn vastgelegd in de appendix. Partijen die zelf niet actief zijn in het organiseren van activiteiten met versterkte muziek, hebben in hun appendix bijvoorbeeld geen concrete inspanningsverplichtingen of afspraken opgenomen voor het onderwerp geluidsmetingen.

Na ontvangst van de ingevulde vragenlijsten, heeft het RIVM - waar nodig en relevant voor de rapportage - verdiepende en/of verhelderende informatie opgehaald bij de convenantpartijen. Deze aanvullende informatie is in enkele gevallen mondeling en in andere gevallen schriftelijk opgehaald.

Elf van de twaalf convenantpartijen hebben de vragenlijst ingevuld. VVEM en VNPF hebben in het convenant een gezamenlijke appendix met afspraken. Om deze reden hebben deze twee partijen de vragenlijst gezamenlijk ingevuld. Daarbij hebben ze een bijlage toegevoegd waarin ze per afzonderlijke afspraak hebben gerapporteerd. Van LKvV heeft het RIVM geen ingevulde vragenlijst ontvangen.

Aanvullende informatie- en gegevensbronnen

In aanvulling op de gegevensverzameling die het RIVM heeft uitgevoerd, is voor de rapportage gebruikgemaakt van andere informatie- en gegevensbronnen. De geregistreerde geluidniveaus voor muziekactiviteiten komen uit een rapportage die SKEN (Stichting Kwaliteit Evenementen Nederland) heeft aangeleverd met gegevens over 2024. Voor de bioscopen zijn geluidsmetingen uitgevoerd door CinemaNext. VeiligheidNL heeft resultaten uit de campagne I Love My Ears verzameld en gedeeld met het RIVM.

Tussentijdse terugkoppeling van de bevindingen

Tijdens een plenaire convenantbijeenkomst op 15 mei 2025, waarbij alle twaalf convenantpartijen vertegenwoordigd waren, presenteerde het RIVM de eerste bevindingen rondom de voortgang van het Vierde Convenant Preventie Gehoorschade Versterkte Muziek. Deze bevindingen zijn getoetst op herkenbaarheid bij de convenantpartijen.

3 Samenwerking

De convenantpartijen werken als collectief samen aan de in het convenant vastgelegde doelstellingen. Hierbij worden kennis en ervaring gedeeld, zowel onderling als met andere betrokkenen.

Tijdens een kick-off-bijeenkomst op 30 januari 2024 hebben de convenantpartners afspraken gemaakt over de werkstructuur en werkwijze van het convenant.

Er wordt op drie niveaus samengewerkt:

1. Bestuurlijk niveau: Op dit niveau vindt alleen overleg plaats bij inhoudelijke wijzigingen of toetreding van nieuwe leden tot het convenant.
2. Plenair niveau: Twee keer per jaar vindt plenair overleg plaats waar de partners fysiek bij elkaar kunnen komen. VeiligheidNL voert hiervoor het secretariaat en stelt samen met VWS de agenda en het verslag op.
3. Werkgroep niveau: Er wordt gewerkt in twee werkgroepen (zie tekstbox). Eén werkgroep richt zich op de meer “technische” onderwerpen van het convenant (geluidniveaus, geluidsmetingen en onderzoek), de andere werkgroep richt zich op de communicatieve kant (deskundigheidsbevordering, voorlichting en gehoorbescherming). Beide werkgroepen hebben een vaste voorzitter die de werkgroep trekt en het aanspreekpunt is. Deelname aan beide werkgroepen is flexibel. Convenantpartners hebben de ruimte om lid te worden van één of beide werkgroepen. Ook sturen de voorzitters van beide werkgroepen de agenda van ieder werkgroepoverleg naar alle convenantpartijen. Partners kunnen zo bij het overleg aansluiten, ook als zij geen lid zijn van de werkgroep.

Werkgroep 1: Geluidniveaus, Geluidsmetingen en Onderzoek

Vaste leden van deze werkgroep in 2024:

- VPT (Vereniging voor Podiumtechnologie): voorzitter
- VeiligheidNL: trekker van de onderzoeksagenda
- KHN (Koninklijke Horeca Nederland)
- LKvV (Landelijke Kamer van Verenigingen)
- NVBF (Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters)
- OSAT (Overleg Scholing Arbeidsmarkt Theatertechniek)
- VVEM (Vereniging van Evenementen Makers)
- VNPF (Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals)

Werkgroep 2: Gehoorbescherming, Deskundigheidsbevordering en Voorlichting

Vaste leden van deze werkgroep in 2024:

- VeiligheidNL: voorzitter
- NVBF (Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters)
- VNPF (Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals)
- VPT (Vereniging voor Podiumtechnologie)
- VVEM (Vereniging van Evenementen Makers)
- LKvV (Landelijke Kamer van Verenigingen)
- KHN (Koninklijke Horeca Nederland)
- GGD GHOR Nederland

3.1 Bevindingen

Samenwerking binnen het convenant
Nagenoeg alle partijen zijn positief over de samenwerking in het convenant.

Er wordt op reguliere basis overlegd, waardoor er veel contactmomenten zijn. Partijen zijn welwillend, de gezamenlijke bijeenkomsten worden goed bezocht en partijen investeren veel tijd en energie in de bijeenkomsten. De partijen hebben een gezamenlijk doel en een gezamenlijke missie. Er wordt een toename ervaren in de impact en uitstraling van de doelen van het convenant en ook in de bekendheid van gezamenlijke campagnes. Partijen geven aan dat het goed is dat de KHN en VPT zich als nieuwe partners bij het vierde convenant hebben aangesloten. KHN is blij met de professionele begeleiding door VeiligheidNL.

Ook over de eigen rol binnen het convenant en de bijdrage aan het convenant zijn nagenoeg alle partijen positief. Partijen zijn trots op de bewustwording bij hun achterban/leden van de bijdrage die zij (kunnen) leveren aan de preventie van gehoorschade. Partijen zijn ook trots op de samenwerking met andere partijen in het convenant.

De partijen hebben ook verbeter- en knelpunten genoemd. Meerdere partijen geven aan dat er sprake is van een hoge tijdsdruk en beperkte capaciteit (zowel qua personeel als tijd). Mede door het grote aantal partijen zijn de (online) vergaderingen soms tijdrovend en taai. Er wordt ongelijkheid in invloed (dominantie) van partijen ervaren. Daarnaast geven partijen die al langere tijd in het convenant zitten, aan dat het lang duurt voordat andere partijen op gang komen. Ze hebben het idee dat andere partijen moeten worden aangejaagd om stappen te zetten. De convenantpartijen vormen samen een min of meer zelfsturende organisatie, waarin horizontaal wordt samengewerkt. Partijen vinden dat (mede hierdoor) te weinig snelheid zit in besluitvorming en actie. Er wordt veel over het proces gesproken, maar soms te weinig gedaan.

Een van de partijen merkt op dat verbetering mogelijk is in de communicatie over opgebouwde kennis, beschikbare informatie, en dergelijke, tussen nieuwe partijen en partijen die al langer deel uitmaken van het convenant.

Goede (praktijk)voorbeelden
Onderdeel van samenwerking en kennisdeling is het delen van goede praktijkvoorbeelden. Voorbeelden die partijen in de vragenlijst hebben genoemd, betreffen de kennis en ervaring die zij hebben ten aanzien van het meten en registreren van geluid. DBS geeft aan dat zij kennis en ervaring hebben met het actief meten met een klasse 2 dB-meter. VVEM en VNPF geven aan dat zij kennis en ervaring hebben met het omgaan met geluidsdruk ten behoeve van beleving.

VVEM, VNPF en KHN geven verder aan kennis en ervaring te hebben op het gebied van voorlichting aan bezoekers (ILME).

In het kader van deskundigheidsbevordering noemt VPT het verzorgen van sessies en deelname aan beursdebatten en het opnemen van deze activiteiten in de activiteitenagenda. Ook noemen zij het publiceren van artikelen in het eigen tijdschrift 'Zichtlijnen'. NL Actief noemt in het kader van deskundigheidsbevordering een in samenwerking met ILME ontworpen tipkaart voor sportscholen, waarop tips staan om geluidsoverlast en gehoorschade te voorkomen.

Kansen en ambities
Op de vraag welke kansen partijen zien in de samenwerking binnen het convenant zijn diverse antwoorden gegeven. Zo zien partijen kansen in samenwerking en bijdragen aan elkaars activiteiten. Met elkaar spreken kan zorgen voor oplossingen die anderen ook kunnen toepassen. De inhoudelijke kennis van partijen kan ook bijdragen aan de onderzoeksagenda. Andere kansen die zijn genoemd zijn:

- Doorpakken op zaken die zijn neergezet
- Meer mensen de e-learning modules laten volgen en afronden
- Actief blijven meten van geluidsdruk
- Betaalbare gehoorbescherming aanbieden
- Voorlichtings-/informatiepakket samenstellen en aanbieden mede namens GGD' en/VWS/VeiligheidNL voor extra gewicht.

4 Geluidniveau en geluidsmeting

4.1 Algemene doelstellingen opgenomen in het vierde convenant

Doelstellingen geluidniveau:

- De convenantpartijen zorgen ervoor dat hun leden het geluidniveau beperken tot maximaal Leq=103 dB(A), gemeten over 15 minuten.
- Voor leeftijdsgroepen onder de 18 jaar gelden de volgende maximale geluidniveaus:
  - t/m 13 jaar: Leq=91 dB(A), gemeten over 15 minuten;
  - 14 en 15 Jaar: Leq=96 dB(A), gemeten over 15 minuten;
  - 16 en 17 Jaar: Leq=100 dB(A), gemeten over 15 minuten.
- Convenantpartijen streven ernaar zo min mogelijk het maximum geluidniveau te benaderen en stimuleren dat de betrokken professionals in de keten samenwerken om het geluidniveau waar mogelijk, met behoud van een optimale beleving, omlaag te brengen.

Doelstellingen geluidsmeting:

- De convenantpartijen voeren bij muziekactiviteiten representatieve geluidsmetingen uit, hebben limiters geïnstalleerd of kunnen anderszins aantonen dat ze zich aan de relevante maximale geluidniveaus houden.
- Bij activiteiten waar versterkte muziek de primaire activiteit is en/of de verwachte geluidniveaus rond het maximum liggen, dienen de geluidniveaus zoveel als mogelijk is te worden gemeten indien geen gebruik wordt gemaakt van limiters.
- Voor het uitvoeren van geluidsmetingen worden ondersteunende meetprotocollen gebruikt, zoals het Meetprotocol convenant geluid Nederland 2019.
- Indien de versterkte muziek een belangrijke ondersteunende rol heeft, kan worden volstaan met steekproeven van de optredende geluidniveaus of het gebruik van limiters.
- Een door de convenantpartijen samen te stellen technische commissie adviseert over de verdere uitwerking van het onderwerp metingen. De commissie doet aanbevelingen met betrekking tot zaken als: de generieke indeling van de verschillende soorten activiteiten, de kwaliteit en kalibratie van meters en limiters en de controle hierop, en de omvang van de benodigde steekproeven.
- De resultaten van de geluidsmetingen van muziekactiviteiten worden ter registratie gedeeld met een door VWS aangewezen derde en onafhankelijke partij. Deze partij rapporteert hierover geanonimiseerd en geaggregeerd per halfjaar aan de convenantpartijen. De rapportages maken de daadwerkelijk gemeten geluidniveaus inzichtelijk. Daarbij zullen naast de resultaten van het maximumniveau van Leq=103 dB(A) ook de resultaten worden weergegeven van een niveau van Leq=100 dB(A) en de resultaten van de voor kinderen en jongeren afgesproken lagere geluidniveaus. De convenantpartijen

bespreken onderling de rapportages en koppelen deze terug naar hun leden.
- Indien uit het registratiesysteem blijkt dat er structurele overschrijdingen plaatsvinden, kan de betreffende convenantpartij ook buiten de halfjaarlijkse rapportages worden ingeseind. De organisator in kwestie kan dan op de hoogte worden gesteld met als doel bij te sturen waar mogelijk.

Stichting Kwaliteit Evenementen Nederland (SKEN)
Stichting Kwaliteit Evenementen Nederland (SKEN) is de door VWS aangewezen derde en onafhankelijke partij die geluidsmetingen bij muziekactiviteiten van convenantpartijen registreert. In opdracht van SKEN is het systeem SoundSKEN ontwikkeld om meetgegevens automatisch te verwerken. De gegevens kunnen automatisch of handmatig door (leden van) convenantpartijen worden aangeleverd. In 2024 waren er twee typen meetapparatuur waarmee gegevens automatisch geleverd konden worden aan SKEN. Dit zijn 10Easy en Metrao. SKEN verwerkt de aangeleverde meetgegevens en rapporteert hierover per halfjaar geanonimiseerd en geaggregeerd aan de convenantpartijen. De rapportages maken de daadwerkelijk gemeten geluidniveaus inzichtelijk, alsook het percentage muziekactiviteiten dat aan de geluidsnormen van het convenant heeft voldaan. Indien een muzieklocatie de maximale geluidniveaus structureel overschrijdt, dan informeert SKEN de overkoepelende brancheorganisatie hierover. De brancheorganisatie kan het betreffende lid hierop aanspreken.

In 2024 hebben (leden van) VVEM, VNPF en DBS de resultaten van geluidsmetingen van muziekactiviteiten gedeeld met SKEN.

4.2 Bevindingen op basis van de door de convenantpartijen verstrekte informatie

Convenantpartijen hebben zich ingezet voor het uitdragen van de door het convenant overeengekomen maximum geluidniveaus:
- VVEM, VNPF, VPT, KHN, DBS hebben hun leden en hun medewerkers hierover voorgelicht, via nieuwsbrieven, websites, algemene ledenvergaderingen, workshops, congressen en het ontwikkelen van communicatiematerialen zoals posters en flyers (I Love My Ears).
- OSAT zorgt dat informatie hierover is opgenomen in de opleiding tot geluidstechnicus. Twee keer per jaar wordt de status uitgevraagd in het opleidingsoverleg.
- GGD GHOR Nederland heeft gemeenten geadviseerd over het te hanteren geluidniveau bij het verstrekken van vergunningen voor evenementen.
- VWS heeft het verkennen van mogelijkheden om maximumgeluidniveaus internationaal op de agenda te zetten als inspanningsverplichting opgenomen in de appendix van het convenant, maar is hier in 2024 nog niet aan toegekomen.

Acht convenantpartijen of de leden daarvan zijn actief in het aanbieden van versterkte muziek. Zij zetten zich in om de geluidniveaus onder de in het convenant afgesproken maximale waarden te houden. Van deze acht partijen:

- voeren (leden van) vijf partijen geluidsmetingen uit: VVEM, VNPF, VPT, DBS en NVBF.
- delen (leden van) drie partijen geluidsmetingen met SKEN: VVEM, VNPF en DBS. Hierbij dient te worden vermeld dat VPT-leden vaak aan het werk zijn bij VVEM- en VNPF-leden, en zo ook betrokken zijn bij het delen van geluidsmetingen met SKEN.
- zijn in opdracht van NVBF door CinemaNext zeven geluidsmetingen uitgevoerd in zes bioscopen.
- stimuleren twee partijen (LKvV, NL Actief) hun leden/achterban om het geluidniveau te begrenzen met limiters. LKvV heeft (buiten de vragenlijst om) laten weten dat alle verenigingen inmiddels een decibelmeter en/of een limiter in de zaal (muzieklocatie) hebben.

VeiligheidNL en KHN zoeken naar en werken aan een passende meetmethode (meetprotocol en meetapparatuur) voor de horeca (zie hoofdstuk 8: Kennis en Onderzoek).

NL Actief geeft aan dat in sportscholen geen geluidsmetingen worden gedaan en dat zij wachten op de uitkomst van onderzoek naar een app waarmee op een meer laagdrempelige manier het geluidniveau gemeten kan worden.

Geregistreerde geluidsmetingen SKEN
De rapportage van SKEN over het jaar 2024 (Tabel 1) is opgesteld op basis van de in september 2025 bij SKEN bekende gegevens. Op basis van deze gegevens is het aantal organisaties dat in 2024 gegevens heeft gedeeld met SoundSKEN lager dan in 2023. Ook het aantal doorgegeven activiteiten in 2024 is lager dan in 2023. Dit komt mogelijk doordat nog niet alle gegevens over 2024 waren aangeleverd toen het rapport werd opgesteld. Wel is het aantal aan SKEN doorgegeven muziekactiviteiten en de totale tijd van deze activiteiten in 2024 hoger dan in de jaren vóór 2023.

Tabel 1 Resultaten Soundsken 2017-2024. Gegeven de geluidsnormen van het Convenant.

	Aantal organisa-ties	Aantal muziek activiteiten	% activiteiten zonder over-treding	Totale tijd muziek-activiteiten	% tijd zonder overtreding
2017	13	1.089	91,83	3770:00:00	99,18
2018	43	5.760	89,69	22034:23:00	98,56
2019	35	5.122	86,74	18701:24:00	97
2020	30	769	85,18	2666:39:00	95,54
2021	14	144	95,83	794:38:00	99,17
2022	37	4.012	89,76	18094:58:00	98,45
2023	47	8.729	96,14	45918:23:00	99,70
2024*	39	6.808	95,87	21229:36:00	99,58

* Mogelijk worden er nog additionele gegevens aangeleverd over 2024

De gegevens die tot september 2025 zijn aangeleverd bij SoundSKEN laten zien dat ruim 95 procent van de muziekactiviteiten binnen de norm uit het convenant is gebleven. In tijdsduur was dat meer dan 99 procent van de totale tijd waarin er versterkte muziek ten gehore is gebracht. Deze percentages zijn iets lager dan in 2023, maar de verschillen zijn klein. De percentages zijn hoger dan in de jaren vóór 2023. De positieve tendens van 2023 lijkt hiermee te worden voortgezet.

Geluidsmetingen door CinemaNext
In 2024 zijn in opdracht van NVBF zeven geluidsmetingen uitgevoerd door CinemaNext in zes bioscopen/filmtheaters. Gedurende het voorprogramma en de hoofdfilm is in de bioscoopzaal een gemiddelde meting (LAeq) over 15 minuten uitgevoerd. Daarnaast is het maximale piekniveau (SPL A slow-Max(piek)) binnen die 15 minuten gemeten. Evenals in voorgaande jaren zijn in 2024 geen overschrijdingen geconstateerd. Zowel de gemiddelde meting over 15 minuten als de meting van de maximale piek in steekproeven voldeden aan de convenantnorm voor kinderen t/m 13 jaar (niet meer dan 91 dB(A)).

4.3 Reflectie in relatie tot de doelstellingen

Beschikbare informatie over de resultaten van geluidsmetingen bestaat uit:

- geanonimiseerde SKEN-rapportages van geluidsmetingen uitgevoerd en opgestuurd door (een deel van) de leden van de VVEM, VNPF en DBS;
- door de NVBF gedeelde resultaten van een steekproef van zeven geluidsmetingen uitgevoerd door Cinemanext in zes bioscopen.
- NL Actief en LKvV informeren hun leden over het gebruik van limiters en moedigen hen aan deze te gebruiken. Limiters kunnen via SKEN worden geregistreerd, maar dat is nog niet gebeurd.

Op basis van de rapportage van SKEN is 95 procent van de in 2024 geregistreerde muziekactiviteiten binnen de convenantnormen gebleven. Dit percentage is hoger dan in de jaren 2017 tot en met 2022 en vergelijkbaar met 2023, wat duidt op een positieve trend. De zeven metingen in 2024 door Cinemanext in bioscopen waren, evenals in voorgaande jaren, binnen de convenantnormen.

Het aanleveren van geluidsmetingen aan SKEN gebeurt op vrijwillige basis. Onbekend is voor welk deel van alle muziekactiviteiten geluidsmetingen aan SKEN worden doorgegeven en hoe representatief deze activiteiten zijn. Daarnaast ontbreken registratie en monitoring van (het gebruik) van limiters. Dit betekent dat vooralsnog niet kan worden aangetoond of bij alle activiteiten met versterkte muziek wordt voldaan aan de afgesproken maximale geluidniveaus.

De steekproef die in opdracht van de NVBF door CinemaNext is uitgevoerd, is klein en het is onbekend in welke mate deze steekproef representatief is voor alle bij de NVBF aangesloten bioscopen en filmtheaters.

Bij een structurele overschrijding van de norm van het convenant informeert SKEN de overkoepelende brancheorganisatie, die vervolgens

het betreffende lid hierop kan aanspreken. Het systeem voorziet niet in een feedbackmechanisme (dashboard) waarmee leden die meetgegevens aanleveren direct inzicht hebben in hoe hun metingen zich verhouden tot de normen van het convenant en tot de overall-resultaten van de branche waartoe zij behoren. De leden kunnen (voor of na verzending naar SKEN) natuurlijk wel zelf hun eigen metingen toetsen aan de normen van het convenant.

De berekening door SKEN van het percentage muziekactiviteiten zonder overtredingen van de convenantnormen is gedaan met een noemer die van jaar tot jaar varieert (qua geïncludeerde organisaties en type muziekactiviteiten). Hierdoor zijn de berekende percentages niet ieder jaar op dezelfde organisaties en hetzelfde type muziekactiviteiten gebaseerd (geen vast cohort). Een statistisch zuivere trend voor het percentage muziekactiviteiten dat aan de afgesproken geluidsnormen voldoet, is hierdoor niet vast te stellen.

Voor leden van convenantpartijen waarvoor versterkte muziek geen primaire activiteit of doel is, zoals KHN, is het meetprotocol dat in het convenant is opgenomen zowel praktisch als financieel niet uitvoerbaar. Binnen werkgroep 1 van het convenant wordt daarom gezocht naar alternatieve meetmethoden (meetprotocol en/of -apparatuur; zie hoofdstuk 8: Kennis en Onderzoek).

5 Gehoorbescherming

5.1 Algemene doelstellingen opgenomen in het vierde convenant

Gehoorbescherming is een onderwerp dat ook onderdeel is van voorlichting aan bezoekers (hoofdstuk 6) en deskundigheidsbevordering (hoofdstuk 7). In dit hoofdstuk gaat het om het aanbieden en dragen van gehoorbescherming. De doelstellingen die daarop betrekking hebben, zijn om die reden cursief gemaakt.

Doelstellingen gehoorbescherming:

- Voor minderjarige bezoekers (tot 18 jaar) is het vanaf een geluidniveau van 88 dB(A) nodig om het dragen van gehoorbescherming te faciliteren en stimuleren.
- Voor meerderjarige bezoekers (18 jaar en ouder) is het vanaf een geluidniveau van 92,5 dB(A) nodig om het dragen van gehoorbescherming te faciliteren en stimuleren.
- Convenantpartijen informeren bezoekers zoveel mogelijk voor het bezoek of aan het begin van de muziekactiviteit, over het belang van het dragen van gehoorbescherming.
- *In de ruimtes waar versterkte muziek wordt weergegeven, dragen werknemers gehoorbescherming met een (muziek)filter en vertonen daarmee voorbeeldgedrag.*
- *Bij muziekactiviteiten is gehoorbescherming ter plaatse laagdrempelig verkrijgbaar en goed vindbaar voor de bezoekers.*
- *Indien van toepassing is tijdens het aankoopproces van de tickets voor muziekactiviteiten gehoorbescherming laagdrempelig verkrijgbaar.*

5.2 Bevindingen op basis van de door de convenantpartijen verstrekte informatie

Gehoorbescherming bezoekers
Van de acht partijen die zich actief bezighouden met het organiseren van activiteiten met versterkte muziek, geven twee partijen (VVEM, VNPF) aan hun leden te faciliteren bij de inkoop van kwalitatief goede gehoorbescherming, en daarmee de aanschaf en het gebruik door bezoekers te stimuleren. Het is aan de leden/locaties zelf of ze daar gebruik van maken. Eén partij (DBS) geeft aan in de toekomst de mogelijkheid te willen bieden betaalbare oordoppen op locaties aan te schaffen (via een oordoppendispenser). Twee partijen (NVBF en NL Actief) geven aan daar geen acties op te voeren; volgens de NVBF is er (op basis van uitgevoerde geluidsmetingen) geen reden voor het dragen van gehoorbescherming in de bioscopen en filmtheaters die bij hen zijn aangesloten. NL Actief heeft geen duidelijk zicht op de geluidniveaus bij leden en laat het nemen van maatregelen over aan de fitnessondernemers zelf.
Binnen de horeca was het tot voor kort wettelijk gezien niet mogelijk om oordoppen te verkopen. Op initiatief van het ministerie van VWS is de Alcoholwet in 2024 hierop aangepast. Dit maakt dat leden van de KHN nu ook gehoorbescherming kunnen verkopen in bijvoorbeeld clubs en discotheken.

Binnen ILME is er ook samenwerking met leveranciers van oordoppen. Via de ILME-campagne kunnen (leden van) convenantpartijen voordeel krijgen bij de aanschaf. VeiligheidNL verzorgt informatie over oordoppenleveranciers op de website van ILME. Deze informatie heeft VeiligheidNL in 2024 gecontroleerd en aangevuld.

Daarnaast heeft VeiligheidNL de Doppies flights/deelcampagnes (zie hoofdstuk 6, Tabel 2) voorbereid en uitgevoerd en heeft er een evaluatie van de campagne van het voorgaande jaar plaatsgevonden met de oordoppenleveranciers. Twee partijen (VVEM, VNPF) geven aan dat er in het kader van ILME onderzoek plaatsvindt naar hoe vaak bezoekers van evenementen gehoorbescherming aanschaffen en daadwerkelijk gebruiken.

Gehoorbescherming medewerkers
In het convenant ligt de focus op het dragen van gehoorbescherming bij activiteiten met versterkte muziek door de bezoekers. Het dragen van oordoppen door medewerkers valt onder de Arbowetgeving. In het convenant staat hierover dat medewerkers voorbeeldgedrag moeten laten zien (zie ‘Algemene doelstellingen’).

Twee convenantpartijen (DBS, OSAT) hebben aangegeven dat zij respectievelijk hun medewerkers en studenten voorzien van oordoppen. DBS voorziet medewerkers van op maat gemaakte oordoppen. OSAT geeft aan dat in het eerste jaar van de podium-technische opleidingen oordoppen worden aangemeten; één opleiding bekostigt dit zelf. Het drágen van gehoorbescherming is niet gemeten. De overige convenantpartijen hebben geen informatie gedeeld over het gebruik van gehoorbescherming door medewerkers van evenementen met versterkte muziek.

5.3 Reflectie in relatie tot de doelstellingen

Op basis van de resultaten kan er weinig gezegd worden over de doelstellingen die gaan over het dragen van gehoorbescherming. In de resultaten staat weinig tot geen informatie over de beschikbaarheid en de vindbaarheid van oordoppen op locaties en/of het aankoopproces. Partijen geven aan dat wat leden op locaties doen aan de leden is; daar hebben ze weinig zicht op. Mogelijk kan hierover meer informatie gehaald worden uit de eindejaarsmeting door VeiligheidNL. De uitkomsten van de eindejaarsmeting zijn ten tijde van het opstellen van deze rapportage nog niet beschikbaar.

Ook kan er geen duidelijk beeld geschetst worden van het dragen van gehoorbescherming door medewerkers en van de kwaliteit van de door hen gedragen oordoppen (muziekfilter) in het kader van voorbeeldgedrag.

Tijdens de consultatiebijeenkomst lieten meerdere partijen weten dat het dragen van gehoorbescherming door medewerkers de norm is en dat zij dit daarom niet hebben genoemd in de vragenlijst die zij hebben ontvangen van het RIVM. Het dragen van gehoorbescherming door medewerkers valt onder de Arbowetgeving en heeft daarom volgens deze partijen geen plek in het convenant.

6 Voorlichting aan bezoekers

6.1 Algemene doelstellingen opgenomen in het vierde convenant

Doelstellingen voorlichting aan bezoekers:

- De Convenantpartijen werken aan de bewustwording van de bezoekers en geven voorlichting over handelingsopties als het dragen van gehoorbescherming, het nemen van oorpauzes en het afstand houden tot de geluidsbron.
- De Convenantpartijen verspreiden materialen van I Love My Ears via hun eigen communicatiekanalen als: websites, sociale media, het aankoopproces van de tickets, informatie op de tickets, bezoekersinformatie die van tevoren wordt verstrekt of informatieschermen en/of posters op de locatie.

6.2 Bevindingen op basis van de door de convenantpartijen verstrekte informatie

Acht convenantpartijen of de leden daarvan bieden activiteiten met versterkte muziek aan. Vijf van deze partijen (KHN/VPT/NL Actief/VVEM/VNPF) geven aan via hun leden of achterban de bezoekers van deze activiteiten te informeren over geluid en preventie van gehoorschade, waaronder het belang van gehoorbescherming en het aanmoedigen tot gebruik. De NVBF en haar leden geven geen voorlichting aan bezoekers, met als reden dat hier op basis van metingen (zie hoofdstuk 4) geen aanleiding voor is. DBS is van plan de ouders van bezoekers van schoolfeesten voorafgaand aan het feest per brief te wijzen op de risico’s van gehoorschade en de mogelijkheid om op het schoolfeest oordoppen aan te schaffen. LKvV heeft hierover geen informatie verstrekt.

Brancheorganisaties attenderen hun leden via eigen communicatiekanalen op beschikbare informatie. Ze distribueren bijvoorbeeld materialen van I Love My Ears (ILME; zie hoofdstuk 1) of lichten hun leden voor. Het is veelal aan de leden zelf om te bepalen hoe ze de voorlichting aan bezoekers uitwerken. Voorlichting kan gegeven worden voorafgaand aan het bezoek, tijdens het aankoopproces van een toegangskaartje, of op locatie door middel van posters en flyers.

Twee branchepartijen (VVEM/VNPF) geven aan dat ze in 2024 ook zelf voorlichting geven aan bezoekers. Dit doen ze bijvoorbeeld via websites die openbaar zijn voor niet-leden.

Drie partijen (VeiligheidNL, GGD GHOR Nederland, VWS) die zelf geen versterkte muziek aanbieden, ondersteunen de voorlichting aan bezoekers. Een partij (VeiligheidNL) doet dat via de ILME-campagne, onder meer door het aanbieden van materialen aan de convenantpartijen en door het gebruik van deze materialen te stimuleren. In 2024 heeft VeiligheidNL binnen ILME diverse activiteiten uitgevoerd (zie Tabel 2).

VeiligheidNL ontwikkelt de materialen en stelt ze beschikbaar op de ILME-website via een downloadlink (toolkit). De overige

convenantpartijen denken mee over het materiaal en beoordelen het. GGD GHOR Nederland gebruikt de ILME-materialen voor Gezonde School.

VWS subsidieert de ILME-campagnes en volgt de voortgang door overleg met VeiligheidNL en via de jaarverslagen. De resultaten van de eindejaarsmeting van ILME over het jaar 2024 zijn ten tijde van het opstellen van deze rapportage nog niet beschikbaar.

Tabel 2 Activiteiten VeiligheidNL in het kader van ILME, uitgevoerd in 2024.

Activiteit	**Beschrijving**
'Doppies' campagne	campagne flights* (periodes/cycli) uitgevoerd voor 'Doppies' tijdens begin festivalseizoen, introductieweken studenten en start winterseizoen en Amsterdam Dance Event (ADE)
	pilot praktijkonderzoek 'Doppies dragen' uitgevoerd en data geanalyseerd
Campagne gericht op frequente uitgaanders ('Plugs in, Welcome to the club') in samenwerking met KHN ontwikkeld en getest	onder meer een nulmeting gedaan onder bezoekers van clubs en discotheken en data geanalyseerd
Brandbook ILME	een merkhandboek gemaakt

* flight = periode/cyclus

6.3 Reflectie in relatie tot de doelstellingen

Meerdere convenantpartijen houden zich bezig met het voorlichten van bezoekers van muzieklocaties over de risico's van gehoorschade en maatregelen om gehoorschade te voorkomen. Aangezien ILME veelal de basis is voor de voorlichting, is het aannemelijk dat het aanbod van gehoorbescherming en het stimuleren van het dragen daarvan meegenomen wordt in de voorlichting. In 2024 is er ook veel aandacht voor gehoorbescherming geweest met de campagnes 'Doppies' en 'Plugs in, Welcome to the club'.

7 Deskundigheidsbevordering

7.1 Algemene doelstellingen opgenomen in het vierde convenant

Doelstellingen deskundigheidsbevordering:

- Veel verschillende professionals in de keten dragen elk vanuit hun eigen taken en verantwoordelijkheden bij aan het realiseren van de doelstellingen van dit convenant.
- Deskundigheidsbevordering van professionals heeft tot doel dat zij hierbij optimaal gebruik kunnen maken van de binnen dit convenant beschikbare kennis om bezoekers en werknemers van muziekactiviteiten op een voor het gehoor zo veilig mogelijke manier van muziek te laten genieten.
- Convenantpartijen inventariseren welke behoeften en randvoorwaarden er gelden voor het uitvoeren van activiteiten op het gebied van deskundigheidsbevordering binnen de vertegenwoordigde branches.
- Naar aanleiding van de inventarisatie voeren convenantpartijen activiteiten uit, passend bij de betreffende branche. Waar mogelijk kunnen activiteiten ook worden uitgevoerd voor/op locaties binnen de branche die geen lid zijn van een convenantpartij.

7.2 Bevindingen op basis van de door de convenantpartijen verstrekte informatie

Vijf (VVEM, VNPF, KHN, NL Actief, VPT) van de acht partijen die zich actief bezighouden met het organiseren van activiteiten met versterkte muziek, geven aan relevante informatie over preventie van gehoorschade te delen met hun eigen werknemers of achterban en/of leden. Dit doen zij via artikelen in vakbladen, nieuwsbrieven, blogs en webpagina’s, kennissessies en debatten. Ook geven enkele partijen aan dat het betrekken van de achterban (bijvoorbeeld ervaren technici) bij de onderzoeksagenda (zie hoofdstuk 8), een vorm van bewustwording is van het belang van preventie van gehoorschade.

Drie partijen (DBS, NL Actief en OSAT) geven aan aandacht te besteden aan deskundigheidsbevordering via opleiding/training. DBS besteedt in een jaarlijkse training voor hun crew aandacht aan de inzet van dB-meters en het afstellen van geluid, en aan het activeren van de algemene betrokkenheid om verstandig met het geluidniveau om te gaan. NL Actief heeft informatie over voorlichting aan bezoekers over geluid opgenomen in de opleidingsboeken voor fitnessinstructeurs. OSAT laat weten dat preventie van gehoorschade onderdeel is van het curriculum op mbo Podium- en Evenemententechniekopleidingen; soms is het lesmateriaal direct gebaseerd op ILME. Ook besteden sommige opleidingen aandacht aan hoe via monitoring een optimale balans tussen geluidsdruk en klankkwaliteit bereikt kan worden.

Daarnaast geven vier partijen (VVEM, VNPF, LKvV, NLActief) aan dat VeiligheidNL samen met hen e-learning modules heeft ontwikkeld. Het gaat om modules voor de fitnessbranche, poppodia en festivals en studentenverenigingen. In de modules staat informatie over het meten

van geluid, over hoe gehoorschade ontstaat, gehoorbescherming (onder andere over kwalitatief goede oordoppen met muziekfilter en grenswaarden voor het dragen van gehoorbescherming voor bezoekers en medewerkers) en hoe je beleid kunt opstellen. Er zijn plannen om ook voor de KHN een e-learning module te ontwikkelen.

NVBF geeft aan niet echt aan deskundigheidsbevordering te doen, met als reden dat hier op basis van metingen (zie hoofdstuk 4) geen aanleiding voor is. Wel informeert deze partij de achterban over relevante onderwerpen uit het convenant.

Twee partijen bieden zelf geen versterkte muziek aan, maar doen wel aan deskundigheidbevordering. Zo werkt VeiligheidNL samen met de convenantpartijen aan het (door)ontwikkelen van de e-learning modules en hebben ze een promotiecampagne gevoerd. Verder gaat VeiligheidNL naar bijeenkomsten in het netwerk van het convenant om kennis te delen met professionals, hebben ze een artikel geplaatst in een magazine voor professionals en voeren ze informele gesprekken met de afzonderlijke convenantpartners over de (verdere) behoeftes aan materialen voor deskundigheidsbevordering. GGD GHOR Nederland plaatst in samenwerking met VeiligheidNL informatie op het platform preventie gehoorschade van het Kennisnet van de GGD’en.

Partijen geven aan dat VeiligheidNL informele gesprekken met hen voert om behoeften en randvoorwaarden voor deskundigheidsbevordering te inventariseren.

7.3 Reflectie in relatie tot de doelstellingen

Nagenoeg alle convenantpartijen houden zich bezig met enige vorm van deskundigheidsbevordering. Het delen van kennis met hun eigen werknemers, leden en/of achterban staat daarbij centraal. Vooralsnog is er geen zicht op het daadwerkelijke gebruik van die kennis.

Enkele convenantpartijen die betrokken zijn bij activiteiten met versterkte muziek geven aan dat ze signalen ontvangen dat er onder professionals meer oog is voor maatregelen ter preventie van gehoorschade. Ze geven aan dat er veel meer 'gespeeld' wordt met geluid, waardoor het niet altijd harder hoeft.

8 Kennis en Onderzoek

8.1 Algemene doelstellingen opgenomen in het vierde convenant

Doelstellingen kennis en onderzoek:

- Convenantpartijen brengen actuele kennislacunes en onderzoeksvragen in kaart ten aanzien van praktische uitvoering van het convenant. Deze worden opgenomen in de groslijst voor de onderzoeksagenda.
- Indien mogelijk zullen concrete onderzoeksvoorstellen worden opgesteld en uitgevoerd.

8.2 Groslijst onderzoeksagenda

De onderzoeksagenda van het Vierde Convenant Preventie Gehoorschade Versterkte Muziek bestaat uit een, niet limitatieve, groslijst van actuele kennislacunes en onderzoeksvragen die de praktische uitvoering van het convenant kunnen bevorderen. Het gaat om de volgende lijst die bij aanvang van het vierde convenant al is opgesteld en opgenomen in de tekst van het convenant:

Groslijst van actuele kennislacunes en onderzoeksvragen:

1. Update en uitbreiding van het meetprotocol voor locaties en situaties waarvoor het huidige meetprotocol niet geschikt is;
2. Risicogestuurde differentiatie met betrekking tot het beheersen en/of meten van geluidniveaus;
3. Inzichtelijk en bruikbaar maken van de resultaten van geluidsmetingen per branche en/of locatie;
4. Differentiatie van (maximale) geluidniveaus, onder andere naar verschillende muzieksoorten en locaties;
5. Advisering over geluidstechnische oplossingen en bouwkundige/akoestische toepassingen om de luidheidservaring te bevorderen en het geluidniveau te beheersen;
6. Advisering over zinvolle dB(C)-waarden om in het convenant op te nemen;
7. Herijking van de afgesproken geluidniveaus voor minderjarigen (tot 18 jaar);
8. Experimenteel belevingsonderzoek naar wenselijke geluidniveaus voor bezoekers;
9. Onderzoek naar bewustwording en gedrag van bezoekers en professionals omtrent risico’s en preventie van gehoorschade;
10. Aanvullend onderzoek naar de relatie tussen ultra lage bastonen en gehoorschade, en in welke mate de huidige gehoorbeschermingsmiddelen hiertegen bescherming bieden.

8.3 Bevindingen op basis van de door de convenantpartijen verstrekte informatie

Een groslijst met actuele kennislacunes en onderzoeksvragen was bij aanvang van het vierde convenant al opgesteld en opgenomen in de tekst van het convenant. Werkgroep 1 van het convenant (zie hoofdstuk 3: Samenwerking) heeft in 2024 een selectie gemaakt van onderwerpen

uit de onderzoeksagenda. Dit zijn de onderwerpen 1, 2, 3, 4, 8 en 9 van de groslijst.

In het kader van de onderwerpen 1 tot en met 4 is in 2024 onderzoek voorbereid en uitgezet naar een meetprotocol gedifferentieerd naar locatie en gebruikmakend van een andere manier van meten (mobiele devices/apps). Door middel van een enquête onder Nightlife leden (clubs/discotheken) brengt KHN samen met VeiligheidNL in kaart met welke apparatuur er gemeten en gemonitord wordt. Dit vormt een uitgangspunt voor een adviesrapport over geluidsmetingen in de horeca, dat wordt opgesteld door een specialist op dat gebied (Westerveld Advies).

In het kader van onderwerp 8 van de groslijst heeft VeiligheidNL eind 2024 vragenlijstonderzoek uitgevoerd en afgerond naar geluidsbeleving onder bezoekers van muzieklocaties.

In het kader van onderwerp 9 van de groslijst werkt KHN samen met VeiligheidNL aan onderzoek naar bewustwording en gedrag van bezoekers en professionals omtrent risico's en preventie van gehoorschade. In 2024 is hiervoor een nulmeting uitgevoerd, de resultaten zijn nog niet beschikbaar.

Los van de onderwerpen in de groslijst is VWS in 2024 met verschillende initiatieven gestart om meer zicht te krijgen op de omvang van het probleem van gehoorschade (prevalentiecijfers). Voor het verkrijgen van prevalentiecijfers verkent VWS de mogelijkheden samen met het CBS (Gezondheidsenquête), RIVM (Leefstijlmonitor, GGD Gezondheidsmonitor Jeugd), Erasmus MC (Generation R, start rond de zomer van 2025) en Lifelines (wetenschappelijk onderzoek naar gezonder oud worden). In de laatste Gezondheidsmonitor Jeugd (2023) hebben negen GGD’en één van de volgende vragen opgenomen op het gebied van preventie gehoorschade: ‘Gebruik je weleens gehoorbescherming als je op een plek met harde muziek bent?’ en ‘Doe je zelf iets om het risico op gehoorschade te verminderen?’.

8.4 Reflectie in relatie tot de doelstellingen

De keuze voor de prioritering van onderwerpen 1 t/m 4 van de onderzoeksagenda legt de focus op differentiatie met betrekking tot het beheersen en meten van geluidniveaus. Het meetprotocol dat is opgenomen in het convenant, is niet geschikt voor alle muzieklocaties en situaties. Met name voor leden van convenantspartijen waarvoor versterkte muziek geen primaire activiteit of doel is, is het in het convenant opgenomen meetprotocol praktisch en financieel niet uitvoerbaar. Vanuit Werkgroep 1 van het convenant wordt daarom onderzoek gedaan naar een meetprotocol gedifferentieerd naar locatie, waarbij gebruik kan worden gemaakt van andere, minder complexe manieren van meten. Deze onderzoeksvragen en -voorstellen geven invulling aan de doelstelling om de praktische uitvoering van het convenant op het gebied van beheersen en meten van geluid te bevorderen.

De keuze voor de onderwerpen 8 en 9 van de onderzoeksagenda legt de focus op beleving van verschillende geluidniveaus en op bewustwording en gedrag van bezoekers en professionals ten aanzien van de risico’s op en preventie van gehoorschade door versterkte muziek. De onderzoeksvragen en -voorstellen staan in het teken van de doelstelling van het convenant om bezoekers en werknemers van muziekactiviteiten op een voor het gehoor zo veilig mogelijke manier van muziek te laten genieten.

Het uitzetten en (laten) uitvoeren van onderzoek, en het rapporteren hierover, kent een doorlooptijd die over jaargrenzen heen gaat. In 2024 zijn onderzoeken opgestart en uitgevoerd. Rapportage over in 2024 uitgevoerde en afgeronde onderzoeken gebeurt in 2025 en is ten tijde van het opstellen van de rapportage nog niet beschikbaar. De resultaten van deze onderzoeken maken daarom geen deel uit van deze voortgangsrapportage.

9 Beschouwing

9.1 Reflectie op het Vierde Convenant Preventie Gehoorschade Versterkte Muziek

De partijen die deelnemen aan het Vierde Convenant Preventie Gehoorschade Versterkte Muziek verschillen van elkaar in omvang (aantal leden), functie, taak en rol. Hierdoor verschilt ook de mate van betrokkenheid bij en de invloed van hun activiteiten op blootstelling aan versterkte muziek. Daarnaast zijn de partijen die zich bezighouden met versterkte muziek veelal brancheorganisaties. De uitvoering van de gemaakte afspraken ligt voor een groot deel bij de leden van deze organisaties. De diversiteit in grootte, taken en rollen van partijen maakt samenwerking binnen het convenant complex. Niet alle onderwerpen van het convenant zijn voor alle afzonderlijke partijen relevant. Daarom is aan het convenant voor elke partij een appendix toegevoegd met daarin de afspraken over de activiteiten en inzet van deze partij. Voor iedere partij is de eigen appendix leidend, voor zover deze niet strijdig is met het gemeenschappelijke deel van het convenant. Het is een concretisering van de manier waarop de afzonderlijke partijen bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen van het convenant. De partijen zijn in het convenant overeengekomen dat zij elk jaar rapporteren over de uitvoering van hun appendix in het voorgaande kalenderjaar. Doel is dat de convenantpartijen voor elk van de zes benoemde gebieden, voor zover van toepassing, inzichtelijk kunnen maken welke concrete acties zijn en worden uitgevoerd, hoe deze acties worden gevolgd of gemeten en wat de resultaten hiervan zijn, en welke doelstellingen zijn geformuleerd en of deze zijn bereikt.

Uit de rapportage blijkt dat de vastgelegde afspraken veelal niet SMART[4] zijn geformuleerd en dat zogenaamde kritische prestatie-indicatoren (KPI's) ontbreken. Hierdoor is het niet goed mogelijk om voortgang op doelstellingen concreet aantoonbaar te maken. Ook is het hierdoor lastig te bepalen of het goed gaat met het convenant en of er bijsturing nodig is. Dit betekent overigens niet dat er geen voortgang is geboekt.

In 2024 hebben de convenantpartijen diverse acties ondernomen op de zes gebieden: geluidniveaus, geluidsmetingen, gehoorbescherming, voorlichting aan bezoekers, deskundigheidsbevordering van werknemers, en kennis en onderzoek:

- Op het gebied van geluidniveaus en geluidsmeting geven alle partijen aan hun leden voorgelicht te hebben over de maximale geluidniveaus die zijn vastgelegd in het convenant. Leden van drie partijen hebben in 2024 geluidsmetingen aangeleverd bij SKEN. Ruim 95 procent van de muziekactiviteiten waarvoor metingen zijn aangeleverd, is binnen de norm uit het convenant gebleven. Het is echter niet bekend hoe representatief de aan SKEN aangeleverde geluidsmetingen zijn. Twee partijen stimuleren het gebruik van limiters door hun leden. Er is in 2024 nog geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om limiters te

[4] SMART: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden

registreren bij SKEN, waardoor het gebruik van limiters niet is vast te stellen.
- Meerdere partijen geven aan dat zij actief zijn op het gebied van voorlichting aan bezoekers. In 2024 is veel aandacht geweest voor gehoorbescherming met de campagnes 'Doppies' en 'Plugs in, Welcome to the club' voor specifieke doelgroepen.
- Recente informatie over het daadwerkelijk gebruik van gehoorbescherming door bezoekers van muzieklocaties in 2024 is nog niet beschikbaar. Partijen geven aan dat in de eindejaarsmeting van ILME uitgevraagd wordt of bezoekers gehoorbescherming dragen. Het gaat hierbij om onderzoek op basis van steekproeven dat al enkele jaren loopt naar onder meer ontwikkelingen in gedrag van bezoekers. Mogelijk is daar een historische trend uit te halen.
- Nagenoeg alle partijen geven aan actief te zijn op het gebied van deskundigheidsbevordering. Daarbij gaat het om zowel partijen die zelf versterkte muziek aanbieden als partijen die dit niet doen.
- Op het gebied van kennis en onderzoek hebben de convenantpartijen in 2024 een selectie gemaakt van de meest relevante onderwerpen uit de onderzoeksagenda, zoals een gedifferentieerd meetprotocol naar locatie. Onderzoeken zijn voorbereid en uitgezet. De uitkomsten van de in 2024 uitgezette onderzoeken zijn ten tijde van het opstellen van deze rapportage nog niet beschikbaar.

Nagenoeg alle partijen zijn positief over de samenwerking in het convenant. Partijen laten weten dat de samenwerking verder verbeterd kan worden door sneller over te gaan tot besluitvorming en actie, en door meer aandacht te hebben voor kennisuitwisseling tussen partijen die langer en minder lang in het convenant zitten. Partijen die al langere tijd in het convenant zitten, geven aan dat het lang duurt voordat andere partijen op gang komen. Ze hebben het idee dat andere partijen moeten worden aangejaagd om stappen te zetten.

9.2 Reflectie op de rapportage

Voor de rapportage zijn verschillende methodes gebruikt: een online vragenlijst, waar nodig aangevuld met een interview of schriftelijke navraag. Ondanks de verschillen in functies, taken en rollen van de partijen, hebben we gekozen voor het gebruik van dezelfde vragenlijst voor alle convenantpartijen. De belangrijkste reden hiervoor is dat we breed wilden uitvragen met een gestandaardiseerde vragenlijst. Hierdoor kunnen de vragen ook te weinig concreet zijn geweest en kunnen partijen vergeten zijn bepaalde relevante informatie te melden. Na de convenantbijeenkomst waarin de eerste bevindingen zijn gedeeld, hebben we de partijen daarom de mogelijkheid gegeven om aanvullende informatie via e-mail te delen. Hierop zijn geen aanvullingen gekomen.

Het convenant is ondertekend door meerdere branchepartijen die hiermee hun achterban/leden vertegenwoordigen. De voor deze rapportage gebruikte informatie is afkomstig van deze branchepartijen. Voor een volgende voortgangsrapportage kan het nuttig zijn om ook de leden/achterban van betrokken organisaties te raadplegen. Zij hebben

meer zicht op hoe gemaakte afspraken in de praktijk uitwerken en waar eventuele belemmeringen zitten.

Met het RIVM is afgesproken jaarlijks te rapporteren over de voortgang van het Vierde Convenant Preventie Gehoorschade Versterkte Muziek. Daarvoor is het van belang zicht te krijgen op hoe en in welke mate uitvoering van de acties bijdraagt aan het bereiken van de doelstellingen van het convenant. Zo kan worden vastgesteld of tussentijdse (bij)sturing nodig is. Met het oog op de eerdere constatering dat in het kader van het convenant gemaakte afspraken niet goed meetbaar en aantoonbaar zijn, is het de vraag of het zinvol is de rapportage in de huidige vorm te herhalen. Mogelijk kan kwalitatief onderzoek verdiepende en sturingsinformatie opleveren. Dat zou kunnen door interviews of focusgroepen te houden met convenantpartners en hun achterban om te reflecteren op de gemaakte afspraken in het convenant: werken deze en dragen ze bij aan de doelstellingen van het convenant? Uitvraag onder leden van de partijen zou ook informatie kunnen opleveren over hoe de afspraken in de praktijk worden gebracht. Hiermee blijft het gebrek aan goed meetbare en aantoonbare afspraken echter bestaan. Een andere mogelijkheid zou dan ook zijn om met een lerende evaluatie aanpak de convenantpartijen te laten reflecteren op de meetbaarheid van de afspraken, en al lerende te komen tot een manier om beter in kaart te kunnen brengen hoe het gaat met het convenant en of er voldoende voortgang is. Dit zou kunnen resulteren in het opstellen van doelstellingen die SMART geformuleerd zijn.

Voor een volgende rapportage zou een uitvraag onder leden van de partijen informatie kunnen opleveren over hoe de afspraken in de praktijk worden gebracht.

Dankwoord

We danken de vertegenwoordigers van de convenantpartijen voor het invullen van de vragenlijst, de informatieve gesprekken en voor hun verdere bijdrage aan deze rapportage.

Ook danken we de RIVM-collega’s die een bijdrage hebben geleverd aan de rapportage, bijvoorbeeld door gesprekken te plannen, de online vragenlijst te maken en door kritisch mee te lezen met het rapport.

Literatuur

WHO Global standard for safe listening venues & events. Geneva: World Health Organisation, 2022.

Gezondheidsraad. Gehoorschade door versterkte muziek. Den Haag: Gezondheidsraad, 2022; publicatienr. 2022/30.

VeiligheidNL. Voortgangsrapportage 2020 en 2021, Derde Convenant Preventie gehoorschade versterkte muziek. Amsterdam: VeiligheidNL, 2022; Rapport 945.

Bijlage 1 Rollen partijen

1. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) zet zich in voor de gezondheid en kwaliteit van leven van alle Nederlanders. Dit doet VWS onder meer door preventie te stimuleren. De belangrijkste rol van VWS in het convenant is facilitator en financier van activiteiten en onderzoek uitgevoerd in het kader van de doelstellingen van het convenant.
2. De Vereniging van Evenementen Makers (VVEM) is een brancheorganisatie voor evenementenmakers: organisatoren, locatieverstrekkers en leveranciers. Samen met de Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals (VNPF) vertegenwoordigen zij een groot deel van de muzieklocaties in Nederland en behartigen zij hun belangen. Beide verenigingen maken vanaf het allereerste begin deel uit van het convenant. Al voor het afsluiten van het eerste convenant met het ministerie van VWS in 2014, hebben beide verenigingen een convenant afgesloten met de voormalige Nationale Hoorstichting. Geluid maken in de vorm van versterkte muziek is een primaire activiteit van de brancheleden.
3. De Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals (VNPF) is een brancheorganisatie met ongeveer 125 leden (circa 60% podia en 40% festivals). De VNPF is dienstverlenend aan haar leden en behartigt hun belangen. Samen met de VVEM maken zij vanaf het allereerste begin (2014) deel uit van het convenant. Geluid maken in de vorm van versterkte muziek is een primaire activiteit van de brancheleden.
4. Koninklijke Horeca Nederland (KHN) heeft zich in 2024 als nieuwe partij aangesloten bij het vierde convenant. Het is de branchevereniging voor de horeca in Nederland met ongeveer 18.000 leden. KHN vertegenwoordigt niet de gehele horecamarkt. In aantallen ondernemingen is ongeveer 50% lid van KHN. Voor het convenant zijn met name de clubs, discotheken en cafés van belang, waarbij vooral voor clubs en discotheken geldt dat het aanbieden van versterkte muziek als een primaire activiteit kan worden beschouwd.
5. De Landelijke Kamer van Verenigingen (LKvV) is een van de grootste studentenorganisaties van Nederland. Als overkoepelend orgaan behartigt zij de belangen van 49 verenigingen (ruim 47.000 studenten). Het verzorgen van versterkte muziek is geen primaire activiteit van de verenigingen, maar ze organiseren met enige regelmaat feesten met versterkte muziek.
6. NL Actief is de branchevereniging van de erkende en ondernemende sport- en beweegbedrijven in Nederland. Bij NL Actief zijn ongeveer 1.000 locaties aangesloten, met in totaal 4,3 miljoen fitnessconsumenten. Het maken van versterkte muziek draagt bij aan het doel om mensen te laten sporten en bewegen. Versterkte muziek aanbieden is daarmee geen primaire activiteit in de fitnessbranche, maar versterkte muziek is wel een belangrijke component.
7. De Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters (NVBF) is de brancheorganisatie voor alle bioscoop- en

filmtheaterexploitanten in Nederland en heeft als doel collectieve belangenbehartiging, promotie, professionalisering en communicatie in de breedste zin van het woord. Alle bioscopen en filmtheaters in Nederland zijn aangesloten. Versterkt geluid aanbieden aan bezoekers van bioscopen is een primaire activiteit, aangezien versterkt geluid een essentieel onderdeel is van de totale bioscoopervaring.

8. De Beste School ondersteunt en versterkt middelbare scholen, verspreid over heel Nederland, bij het verzorgen van schoolfeesten, diploma-uitreikingen, open dagen en overige schoolevents zoals lustrumfeesten en reünies. Het aanbieden van versterkte muziek maakt doorgaans deel uit van deze events.
9. De Vereniging voor Podiumtechnologie (VPT) heeft zich in 2024 als nieuwe partij aangesloten bij het vierde convenant. VPT vertegenwoordigt met haar leden (theaters, technici en technische bedrijven) een groot deel van de technische kant van het veld van podiumkunsten. Podiumkunsten worden in theaters, op festivals, schoolfeesten, beurzen, begrafenissen, in musea, etcetera toegepast. Ook in de virtuele wereld zijn de podiumkunsten aanwezig. VPT draagt met de kennis, deskundigheid, en professionaliteit van haar leden bij aan de doelstellingen van het convenant. Versterkt geluid aanbieden is veelal een primaire activiteit voor de leden van de vereniging.
10. Overleg Scholing Arbeidsmarkt Theatertechniek (OSAT) initieert, stuurt en coördineert het overleg tussen het werkveld en het podiumtechnisch onderwijs. OSAT vertegenwoordigt alle 17 Mbo-opleidingen die Podium- en Evenementen Techniek (PET) geven op niveau 3 en 4. Het kwalificatiedossier van het onderwijs wordt samen met het werkveld opgesteld. Geluid en preventie van gehoorschade is daarvan een onderdeel.
11. VeiligheidNL is het kenniscentrum voor letselpreventie en zet zich in om het leven van mensen veilig(er) te maken door veilig gedrag en een veilige omgeving te stimuleren. In 2018 is de Hoorstichting gefuseerd met VeiligheidNL en sindsdien zet VeiligheidNL zich ook in voor de monitoring en preventie van gehoorschade als gevolg van blootstelling aan hard geluid. Veiligheid NL draagt binnen het convenant kennis uit over gehoorschade en de preventie daarvan, beheert de onderzoeksagenda, verzorgt voorlichtingsmateriaal en werkt aan deskundigheidsbevordering bij de leden van de convenantpartijen. Sinds 2018 is VeiligheidNL voorzitter van I Love my Ears (ILME). Daarvoor waren dat VVEM en VNPF.
12. GGD GHOR Nederland is de belangenbehartiger voor de publieke gezondheid en veiligheid in Nederland. Als overkoepelende brancheorganisatie van de 25 Gemeentelijke Gezondheidsdiensten (GGD'en) en Geneeskundige Hulpverleningsorganisaties in de Regio (GHOR) werken zij met en voor hun leden aan het versterken van de publieke gezondheid en veiligheid in Nederland. Belangrijke activiteiten in het kader van de preventie van gehoorschade zijn advisering van gemeenten ten aanzien van evenementen en meewerken aan het landelijk programma Gezonde School dat als doel heeft om een gezonde leefstijl vanzelfsprekend te maken.

Dit is een uitgave van:

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

oktober 2025

De zorg voor morgen begint vandaag